

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Bostadssegregationens effekter på flyktingbarns skolresultat

Per-Anders Edin
Peter Fredriksson
Hans Grönqvist
Olof Åslund

RAPPORT 2009:18

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra vetenskapliga utvärderingar. Uppdraget omfattar: effekter av arbetsmarknadspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt, arbetsmarknadseffekter av åtgärder inom utbildningsväsendet och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen. IFAU ska även sprida sina resultat så att de blir tillgängliga för olika intressenter i Sverige och utomlands.

IFAU delar även ut forskningsbidrag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Forskningsbidragen delas ut en gång per år och sista dag för ansökan är den 1 oktober. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om forskningsbidrag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid institutet finns ett vetenskapligt råd bestående av en ordförande, institutets chef och fem andra ledamöter. Det vetenskapliga rådet har bl.a. som uppgift att lämna förslag till beslut vid beviljandet av forskningsbidrag. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagersidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Rapporterna finns även i tryckt format. Du kan beställa de tryckta rapporterna via telefon eller mejl. Se nedanstående kontaktinformation.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala

Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala

Telefon: 018-471 70 70

Fax: 018-471 70 71

ifau@ifau.uu.se

www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Bostadssegregationens effekter på flyktingbarns skolresultat*

av

Per-Anders Edin^a, Peter Fredriksson^b, Hans Grönqvist^c och Olof Åslund^d

2009-08-25

Sammanfattning

Denna rapport undersöker hur bostadsområdets befolkningssammansättning och utbildningsnivå påverkar flyktingbarns skolresultat. En hög andel utlandsfödda i bostadsområdet förefaller försämma betygen, medan fler landsmän förbättrar betygen. Vi finner också att ju fler vuxna i den egna gruppen som är högutbildade, desto högre blir barnens betyg. Effekterna tenderar att vara större bland pojkar och bland barn till lågutbildade, dvs. grupper som klarar sig sämre även relativt andra flyktingbarn. Omgivningens inverkan på betygen är större bland dem som kommit till Sverige innan skolstarten än bland dem som kommit senare.

---

* Tack till alla dem som bidragit med värdefulla kommentarer. Ett särskilt tack går till: David Cutler, Richard Freeman, Andrea Ichino, Per Johansson, Kevin Lang, Mikael Lindahl, Daniele Paserman, Nicole Schneeweis och Eskil Wadensjö. Vi tackar också seminariedeltagare vid: Institute for Fiscal Studies, University of Padova, Harvard University, Högskolan i Kalmar, Uppsala universitet, Stockholms universitet, "Nordic Summer institute in Labor Economics" (Århus), "Nordic Migration Workshop" (Helsingfors) och "Workshop on the Economics of Immigration" (Vancouver). Slutligen vill vi tacka Louise Kennerberg och Jörgen Moen för hjälp med data.

^a IFAU och nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet. Per-anders.Edin@nek.uu.se.

^b IFAU och nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet. Peter.Fredriksson@ifau.uu.se.

^c SOFI, Stockholms universitet. Hans.Gronqvist@sofi.su.se.

^d IFAU och nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet. Olof.Aslund@ifau.uu.se.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Invandrabarn i svensk skola.....	5
3	Omgivningens effekter på skolresultat.....	7
4	Avslutande kommentarer.....	11
	Referenser.....	13

1 Inledning¹

Ett tydligt mönster i så gott som alla västländer är att den invandrade befolkningen är geografiskt koncentrerad, ofta till ett fåtal storstadsområden. Inom storstäderna finns också som regel en tydlig koncentration till vissa stadsdelar och bostadsområden. Dessa boendemönster har gett upphov till en debatt om konsekvenserna av den etniska boendesegregationen. I detta sammanhang är de nyanländas situation särskilt intressant eftersom det är rimligt att tro att omgivningen kan ha större inverkan på dessa personer än på dem som redan har hunnit etablera sig i landet. Det är också intressant att notera att det är de nyanländas bosättningsmönster som samhället försökt påverka, t.ex. genom kommunplacering.

En viktig del av segregationsfrågan handlar om barns och ungdomars situation och möjligheter. Ett flertal rapporter har under senare år påvisat stora skillnader mellan barn med utländsk och svensk bakgrund (Lundh m.fl. 2002, Björklund m.fl. 2003). Invandrade barn klarar sig i genomsnitt sämre än infödda i skolan, även när hänsyn tas till skillnader i familjebakgrund (Skolverket 2005). Gapet mellan invandrade och infödda tenderar också att vara större i Sverige än i många andra länder (OECD 2006). Det är därför särskilt angeläget att få ökad kunskap om hur olika faktorer påverkar resultaten för dessa ungdomar.

I denna rapport undersöker vi hur utlandsfödda barns resultat i grundskolan påverkas av antalet landsmän i bostadsområdet och av utbildningsnivån i denna grupp. I den stora internationella litteraturen om boendesegregationens effekter har just denna fråga inte studerats i särskilt stor utsträckning. En stor del av den tidigare forskningen kommer från USA och behandlar den svarta minoritetens situation, dvs. inte personer som själva invandrat. Studier av invandrade har som regel behandlat vuxna personer och fokuserat på t.ex. inkomster och bidragsberoende.²

Utifrån teoretiska resonemang kan man förvänta sig effekter både i positiv och i negativ riktning. Ett vanligt argument är att skolarbetet kan försvåras om man har många landsmän i närheten, eftersom invandrarbarnen då inte kommer

---

¹ Rapporten bygger i sin helhet på Åslund m.fl. (2009b) ”Peers, neighborhoods and immigrant student achievement—evidence from a placement policy”, IFAU Working paper 2009:20. Vi hänvisar till denna publikation för en fullständig resultatredovisning och redogörelse för data och metoder.

² Exempel på svenska studier är Edin m.fl. (2003) och Åslund & Fredriksson (2009).

i kontakt med svenska språket lika mycket som de skulle göra i en annan miljö. Å andra sidan kan närheten till många landsmän innebära att det finns fler personer som har rätt kompetens för att t.ex. hjälpa till med läxläsning och därmed förbättra resultaten.

Den typiska slutsatsen från studier av minoritetsbarn är att de som möter en stor minoritetsandel i skolan eller bostadsområdet presterar sämre än andra jämförbara individer.³ Å andra sidan finner en av få studier av just invandrade elever inget samband mellan skolresultat och att gå i en skola där andelen utlandsfödda överstiger 25 procent (Cortes 2006). Borjas (1995) pekar också på att s.k. ”etniskt kapital”, dvs. egenskaperna hos den omgivande gruppen är betydelsefulla. Det är alltså sannolikt att hur man påverkas av omgivningen inte bara beror på omfattningen av kontakter/möten med den ”egna gruppen”, utan också på t.ex. utbildningsnivån hos personerna man möter.

En tidigare svensk studie visar att den som växer upp i ett område med många individer som är födda i samma land som personen själv har svårare att avancera till högre utbildning (Grönqvist 2006). En annan studie finner liknande resultat (Bygren & Szulkin 2007), men här är det intressant att notera att hela sambandet mellan bostadsområde och utbildning försvinner när man tar hänsyn till avgångsbetyg från grundskolan; med andra ord förefaller omgivningen påverka hur elever lyckas relativt tidigt, vilket sedan får konsekvenser för den fortsatta utbildningen. Detta resultat ligger i linje med Åslund m.fl. (2006) som visar att givet betygen i årskurs 9 finns det ingen skillnad mellan barn med och utan utländsk bakgrund i sannolikheten att fortsätta till högre studier. Till skillnad från föräldrarnas utbildning verkar alltså utländsk bakgrund inte ha någon direkt effekt på vidare studier, utan skillnaderna på lång sikt styrs helt av hur det går på lägre nivåer. Dessa mönster indikerar att kunskap om hur olika faktorer påverkar resultaten i grundskolan är ett viktigt verktyg i utformningen av en politik för att höja studieprestationerna bland ungdomar med utländsk bakgrund även på högre nivåer.

Nästa avsnitt beskriver gruppen av flyktingbarn som vi studerar och det datamaterial som används. Avsnittet innehåller också en kortfattad redogörelse för hur skolresultaten varierar beroende på kön, födelseland och ålder vid invandringen till Sverige. Därefter redovisas resultaten från den statistiska analysen av hur omgivningen påverkar skolresultaten. Rapporten avslutas med en kort sammanfattande diskussion.

---

³ Se Åslund m.fl. (2009b) för referenser.

2 Invandrarbarn i svensk skola

De individer som studeras i denna studie invandrade till Sverige under perioden 1987–91. Studien följer individerna och deras familjer med hjälp av uppgifter från IFAU-databasen som bygger på ett stort antal befolkningstäckande register från SCB. I det bearbetade datamaterialet finns detaljerad information om avgångsbetyg från grundskolan, och bakgrundsinformation om individens familjeförhållanden, t.ex. antalet syskon, föräldrarnas utbildning och inkomst. Genom att databasen innehåller information om hela befolkningens egenskaper och bostadsområde kan vi mäta en mängd egenskaper hos olika grupper inom bostadsområdet.

I studien ingår 20 039 individer som gick ut grundskolan 1988–2003, i regel vid 16 års ålder. Tabell 1 visar hur dessa individer fördelar sig på födelseregion och kön samt genomsnittsbetyget för respektive grupp. Vi ser att det finns något fler pojkar än flickor i urvalet, och att de största grupperna kommer från Iran och andra länder i Mellanöstern och i Nordafrika. En annan stor grupp kommer från Chile och det finns också ett betydande antal barn från östeuropeiska länder.⁴

Den högra delen av Tabell 1 visar genomsnittliga *percentilrankade* betyg. Detta innebär att för varje avgångskohort från grundskolan tilldelas individen med högst betyg värdet 100 och den med lägst betyg värdet 1. Ett värde på t.ex. 40 innebär alltså att individen hade bättre betyg än 40 procent av dem som gick ut grundskolan samma år. En fördel med detta sätt att mäta betygen är att det tar hänsyn till förändringar i betygssystem och eventuella förändringar över tiden i betygssättningen.

Bland alla som går ut skolan ett givet år är den genomsnittliga rangen (per definition) 50. Värdet 40.5 för hela urvalet visar alltså att betygen är avsevärt lägre i den studerade gruppen än i befolkningen som helhet. Betygen varierar kraftigt beroende på ursprungsregion. Barn från Iran, ”Sydöstra Europa” och ”Övriga Asien” tenderar att ha högre betyg än resten av gruppen. Bland dem från Fd Jugoslavien och ”Övriga Afrika” är betygen i genomsnitt avsevärt lägre. Det är också tydligt att flickor presterar bättre än pojkar (något som gäller generellt i utbildningssystemet, se t.ex. Skolverket 2006). Den genom-

---

⁴ Se Åslund m.fl. (2009b) för en utförligare beskrivning av datamaterialet. Där visar vi t.ex. att den genomsnittliga syskonskaran i urvalet är runt 3, vilket är relativt högt i svenskt perspektiv. Föräldrarnas utbildning observeras inte i alla fall. Bland dem med en observerad utbildning har ungefär hälften en utbildning på grundskolenivå, 30 procent på gymnasienivå och 20 procent har någon form av högskoleutbildning.

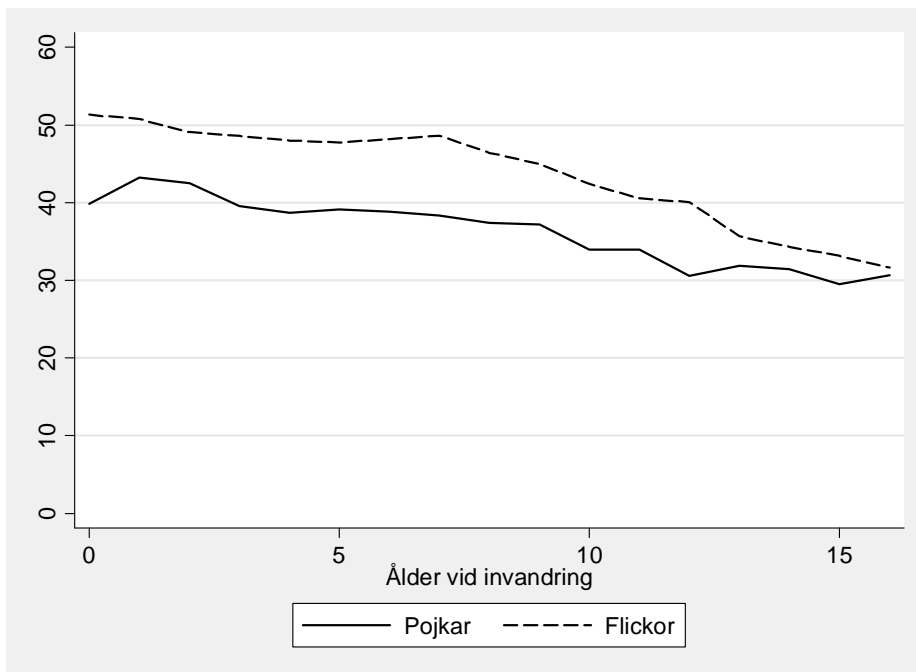
snittliga skillnaden är här ca 8 percentiler. Skillnaden finns i alla födelselandsgrupper och varierar mellan 7 och 15 percentiler.

Tabell 1 Urvalsstorlek och genomsnittsbetyg efter födelseregion och kön

Födelseland	Antal individer			Genomsnittsbetyg åk9		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Fd Jugoslavien	533	506	1 039	24,9	36,2	30,4
Polen	572	539	1 111	43,9	52,2	47,9
Baltikum	32	19	51	41,8	52,8	45,9
Sydöstra Europa + Sovjet	620	585	1 205	46,8	57,6	52,0
Ungern + Tjeckien + Slovakien	255	220	475	40,2	49,0	44,3
Mexiko + Centralamerika	181	142	323	31,9	39,2	35,1
Chile	1 381	1 294	2 675	25,5	32,0	28,6
Sydamerika	199	196	395	31,8	41,6	36,7
Afrikas horn	504	497	1 001	30,5	38,1	34,3
Mellanöstern + Nordafrika	1 868	1 702	3 570	32,6	40,6	36,4
Övriga Afrika	119	111	230	27,5	42,1	34,6
Iran	2 836	2 274	5 110	45,2	54,3	49,3
Irak	531	436	967	35,5	42,2	38,5
Turkiet	386	384	770	33,3	41,0	37,1
Sydostasien	396	381	777	36,5	43,9	40,1
Övriga Asien	185	155	340	42,0	55,9	48,3
Totalt	10 598	9 441	20 039	36,6	44,8	40,5

Anm.: Den högra delen av tabellen visar genomsnittet av de percentilrankade betyget; se huvudtexten för en utförligare förklaring.

Figur 1 Genomsnittsbetyg efter ålder vid invandring

Anm.: Figuren visar genomsnittliga avgångsbetyg från grundskolan för pojkar och flickor som kommit till Sverige i olika åldrar. Se texten för vidare beskrivning.

Ålder vid invandring har i tidigare studier visat sig ha betydelse för hur det går för individen i skolan och i andra sammanhang (Böhlmark 2008, Åslund m.fl. 2009a). Figur 1 visar att detta gäller även bland de personer som studeras här. De genomsnittliga betygen är lägre ju äldre barnen var när de kom till Sverige, och alltså ju kortare tid de tillbringade i landet innan de lämnade grundskolan. Gapet mellan pojkar och flickor är likartat för olika åldrar upp till ca. 8 års ålder, sedan faller flickornas betyg mer och närmar sig pojkarnas för de äldsta grupperna som bara hade tillbringat något år i svensk skola innan de fick avgångsbetyget.

3 Omgivningens effekter på skolresultat

Vår statistiska analys avser att mäta hur demografiska och utbildningsmässiga egenskaper hos omgivningen påverkar skolresultaten hos enskilda individer.

Det finns två grundläggande metodmässiga utmaningar i detta: (a) att utesluta att resultaten i själva verket speglar icke-observerade egenskaper hos individen; (b) att fastställa att det verkligen är de studerade faktorerna och inte andra egenskaper hos omgivningen som påverkar skolprestationerna.

Det första problemet uppstår om personer med vissa icke-observerade egenskaper systematiskt söker sig till vissa typer av miljöer.⁵ Familjer med studiemotiverade barn (en egenskap som vi inte kan observera) kanske bosätter sig i områden där många andra har hög utbildning. För att hantera detta problem, som kallas sortering på icke-observerade egenskaper, utnyttjas den placeringspolitik som omfattade flyktingar som kom till Sverige under perioden. Placeringspolitiken gjorde att de studerade familjerna som regel inte valde vilken miljö de hamnade i inledningsvis. Denna ansats har använts i ett flertal tidigare studier (t.ex. Edin m.fl. 2003, Åslund & Fredriksson 2009).⁶

Det andra problemet gäller möjligheten att utesluta andra områdesrelaterade förklaringsfaktorer, t.ex. arbetslöshet, fattigdom och skolkvalitet. Ett sätt att renodla de effekter vi är intresserade av är att använda s.k. fixa effekter på bostadsområdesnivå. Dessa fixa effekter håller alla (observerade och icke-observerade) områdesfaktorer konstanta. Notera att vi ändå kan mäta effekten av faktorer som varierar mellan personer inom området, t.ex. den etniska gruppens storlek och sammansättning. Som vi ska se har detta nackdelen att det inte går att mäta effekten av vissa relevanta egenskaper, som t.ex. andelen utlandsfödda i området. Modellen med fixa effekter på områdesnivå ger mycket trovärdiga resultat, men det finns också en risk att analysen missar väsentliga processer. Vi kommer därför att presentera resultat från flera modeller och diskutera vilka antaganden de bygger på.

De bostadsområden som studeras är s.k. SAMS-områden, vilket är den minsta tillgängliga geografiska enheten i svenska data. SAMS är definierade för att beskriva områden som är homogena avseende funktion och bebyggelse, t.ex. affärsverksamhet, bostadsområden med småhus osv. Totalt finns ca. 9 000 SAMS.

Tabell 2 visar skattade effekter från två regressionsmodeller där individens percentilrankade genomsnittsbetyg relateras till befolkningssammansättningen i bostadsområdet och till ett stort antal bakgrundsegenskaper hos individen (t.ex.

---

⁵ Detta problem är inte unikt för vår studie utan uppstår i alla studier av s.k. kontextuella effekter.

⁶ Datamaterialet innehåller ingen uppgift om skälet för uppehållstillståndet. Flyktingstatus approximeras därför utifrån födelseland. Dessutom exkluderas barn som kom till Sverige efter den förälder som först kom till Sverige, eftersom dessa invandrade som anhöriga och därmed inte direkt omfattades av placeringsystemet.

födelseregion och föräldrarnas utbildning, se Åslund m.fl. 2009b). Det tankeexperiment som görs i beräkningarna är att storleken på respektive grupp ökar medan det totala antalet individer i SAMS-området hålls konstant. En fördubbling av gruppens storlek innebär då också att t.ex. *andelen* utlandsfödda i området fördubblas..

I kolumn (1) är värdena beräknade från en modell som jämför individer i samma kommun men som möter olika andel utlandsfödda på grund av skillnader mellan områden inom kommunen. Andelen landsmän varierar både mellan områden och mellan grupper inom områden. Resultaten indikerar att en stor utlandsfödd grupp sänker betygen, men att närheten till landsmän tenderar att höja dem. Det finns en mängd möjliga förklaringar till dessa mönster. En är att många utlandsfödda gör att mycket resurser används till att anpassa undervisningen, eller att man i boendemiljön inte lär sig svenska språket på samma sätt som man skulle göra i ett område med fler infödda. Den positiva effekten av landsmän kan t.ex. bero på att det finns resurser för läxhjälp på modersmålet. Det ska dock påpekas att effekterna är relativt begränsade: antingen en ökning eller minskning av betygen med mindre än 1 percentilrang. Detta kan relateras till de skillnader som finns mellan barn till lågutbildade och högutbildade (ca 11 percentiler), eller som vi såg ovan mellan pojkar och flickor.

Beräkningarna i kolumn (1) bygger på en statistisk modell som är mer utvecklad än de flesta modeller som har använts i övriga litteraturen. Likväl finns risken att effekterna egentligen kan förklaras av någon annan egenskap i omgivningen som samvarierar med befolkningsvariablerna. Ett exempel är att det (inom kommuner) kan vara så att skolkvaliteten tenderar att vara lägre där andelen utlandsfödda är högre. I så fall kan resultaten för antal utlandsfödda spegla skillnader i skolkvalitet.

I kolumn (2) presenteras därför en modell som jämför personer som bor i samma område, men där sammansättningen av landsmannagruppen skiljer sig åt.⁷ I denna modell kan inte effekten av antalet utlandsfödda studeras, eftersom denna variabel har samma värde för alla som bor i området. Resultaten pekar på att effekten av antalet landsmän är likartad med den som gavs i kolumn (i), dvs. en viss positiv inverkan på betygen.

---

⁷ Analysen bygger på att storleken på födelselandsgruppen varierar mellan individer från olika födelseländer inom bostadsområde.

Tabell 2 Effekten av antalet utlandsfödda och landsmän på grundskolebetygen

Förväntad effekt (betygspercentiler) av fördubbling av	(1) Jämförelse av: personer i samma kommun	(2) Jämförelse av personer i samma SAMS
Antalet utlandsfödda	-0,71	--
Antalet "landsmän"	+0,44	+0,35

Anm.: Resultaten som visas i kolumn (1) är baserade på en regressionsmodell med kommunfixa effekter. Resultaten i kolumn (2) är baserade på en modell med SAMS-fixa effekter. Genomgående håller vi en stor uppsättning individegenskaper konstanta. Effekterna är statistiskt säkerställda på 5-procentnivån.

Tidigare undersökningar pekar på att gruppens egenskaper kan vara viktigare än dess storlek (Åslund & Fredriksson 2009), och att effekterna kan variera beroende på individens bakgrundsegenskaper (Edin m.fl. 2003). Tabell 3 visar resultat från modeller som förutom gruppens storlek också inkluderar andelen högutbildade i gruppen. Som framgår av den första raden visar beräkningarna att en dubbelt så hög andel högutbildade vuxna bland landsmännen ökar betygsrangen med i genomsnitt 0,7 percentiler. Effekten av gruppstorlek är ungefär som i Tabell 2, men den är skattad med något större osäkerhet.

När vi delar upp analysen på undergrupper framkommer att effekterna tenderar att vara större bland pojkar och bland barn till lågutbildade, dvs. grupper som har större problem i skolan. Mönstret stämmer överens med tidigare studier som pekar på att svaga grupper är mer påverkbara (Currie 2001) En annan tänkbar tolkning är att effekten blir mer positiv då omgivningen i genomsnitt är bättre relativt de individuella förutsättningarna. Edin m.fl. (2003) finner t.ex. att lågutbildade gynnas av etniska kontakter, men inte de med högre utbildning. Tabellen visar också att effekterna är tydligare bland dem som kommit till Sverige innan skolstarten. En tolkning av detta är att längre tid i landet ger större möjligheter för omgivningen att ha en effekt, en annan är att miljön i tidiga åldrar har stor betydelse för hur det går senare under uppväxttiden (Cunha & Heckman 2007).

Tabell 3 Skillnader i effekter beroende på bakgrundsegenskaper

Förväntad effekt (betygspercentiler) av fördubbling av:	Gruppens storlek	Andel "högutbildade"
Alla	(+0,34)	+0,69
Pojkar	+0,89	+0,94
Flickor	(-0,30)	(+0,76)
Högutbildade föräldrar	(-0,08)	(+1,05)
Lågutbildade föräldrar	+0,66	(+0,81)
Invandrat före 7 år	+0,89	+1,32
Invandrat efter 7 år	(-0,37)	(-0,35)

Anm.: Värderna inom parentes anger att effekten inte är statistiskt säkerställd. Resultaten kommer från en modell som inkluderar fixa effekter på SAMS-nivå (jmf. kolumn (2) i Tabell 2). "Högutbildade föräldrar" innebär att åtminstone någon förälder har motsvarande treårig gymnasial utbildning.

Våra resultat skiljer sig något från resultaten i tidigare studier. Det beror antagligen på att vi i större utsträckning tar hänsyn till de "självsorteringsproblem" som vi diskuterade ovan. Det är därför intressant att fråga sig vilka resultaten hade varit om vi inte hade utnyttjat placeringspolitiken för att beräkna effekterna, utan istället relaterat betygen till egenskaper i omgivningen vid avgångsåret. Det visar sig att en sådan analys ger missvisande resultat. Med en sådan ansats skulle man dra den felaktiga slutsatsen att antalet landsmän skulle sänka betygen istället för att höja dem. Korrekta metoder är alltså avgörande för att undvika felaktiga slutsatser i denna typ av studier (se också Edin m.fl. 2003 och Åslund & Fredriksson 2009).

4 Avslutande kommentarer

Denna rapport belyser hur flyktingbarns skolresultat påverkas av etnicitet och utbildningsbakgrund hos befolkningen i närområdet. Frågan är av stor betydelse, särskilt som många flyktingbarn klarar sig dåligt i svensk skola; flyktingbarnens genomsnittsbetyg ligger klart under genomsnittet för landet som helhet.

Både teori och empiri visar att etnisk segregation är en komplicerad fråga. Det kan uppstå både positiva och negativa effekter för individen. I undersökningen illustreras detta av att en hög andel utlandsfödda i bostadsområdet tenderar att sänka betygen, medan fler landsmän (givet andelen utlandsfödda)

har en positiv effekt. Vi finner också att gruppens ”kvalitet” har en positiv effekt: betygen stiger med antalet högutbildade i den egna gruppen. Effekten av antalet landsmän verkar variera beroende på individens bakgrundsegenskaper. Pojkar verkar påverkas mer positivt av landsmän i omgivningen än flickor, och samma mönster gäller för barn till lågutbildade jämfört med dem som har högutbildade föräldrar.

Sammanfattningsvis pekar rapporten på att etniciteten och utbildningsnivån hos den omgivande befolkningen påverkar skolresultaten hos barnen. Dessa effekter är dock förhållandevis måttliga relativt de skillnader som finns mellan utlandsfödda och infödda, pojkar och flickor, barn till hög- och lågutbildade, samt mellan kommuner och mellan skolor.

Referenser

- Björklund, A., M. Clark, P-A., Edin, P. Fredriksson, P. & A. Krueger (2005), *The market comes to education in Sweden—An evaluation of Sweden's surprising school reforms*, Russell Sage Foundation.
- Borjas, G. (1995) "Ethnicity, neighborhoods, and human-capital externalities", *American Economic Review*, 85, 365–390.
- Bygren, M. & R. Szulkin (2007) "Ethnic environment during childhood and the educational attainment of immigrant children in Sweden", Working paper 2007:8, SULCIS, Stockholm University.
- Böhlmark A. (2008) "Age at Immigration and School Performance: A Siblings Analysis Using Swedish Register Data", *Labour Economics* 15(6), 1366–1387.
- Cortes, K. (2006) "The effects of age at arrival and enclave schools on the academic performance of immigrant children", *Economics of Education Review*, 25, 121–132.
- Cunha, F. & J. Heckman (2007), "The technology of skill formation", *American Economic Review*, 97, 31–47.
- Currie. J. (2001), "Early childhood education programs?", *Journal of Economic Perspectives*, 15, 213–238.
- Edin, P-A., Fredriksson, P. & O. Åslund (2003) "Ethnic enclaves and the economic success of immigrants: Evidence from a natural experiment", *Quarterly Journal of Economics*, 118, 329–357.
- Grönqvist. H. (2006), "Ethnic enclaves and the attainments of immigrant children", *European Sociological Review*, 22, 369–382.
- Lundh C., L. Bennich-Björkman, R. Ohlsson, P. Pedersen, & D-O. Rooth (2002), *Arbete? Var god dröj! Valfärdspolitiska rådets rapport 2002*, SNS Förlag.
- OECD (2006), *Where immigrants succeed: A comparative review of performance and engagement in PISA 2003*, Organization for Economic Cooperation and Development.
- Skolverket (2005) *Elever med utländsk bakgrund – En sammanfattande bild*.
- Skolverket (2006) *Könsskillnader i måluppfyllelse och utbildningsval*, Rapport 287, 2006.

- Åslund O., A. Böhlmark & O. Nordström Skans (2009a) "Age at migration and social integration", IZA Discussion Paper 4263.
- Åslund O., P.-A. Edin, P. Fredriksson & H. Grönqvist (2009b) "Peers, neighborhoods and immigrant student achievement—evidence from a placement policy", IFAU Working paper 2009:20.
- Åslund O., R. Erikson, O. Nordström Skans & A. Sjögren (2006) *Fritt inträde? Ungdomars och invandrades väg till det första arbetet*, Valfärdsrådets rapport 2006, SNS Förlag.
- Åslund, O. & P. Fredriksson (2009) "Peer effects in welfare dependence—Quasi-experimental evidence", *Journal of Human Resources*, 44, 798–825.

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter

- 2009:1** Hartman Laura, Per Johansson, Staffan Khan och Erica Lindahl, ”Uppföljning och utvärdering av Sjukvårdsmiljarden”
- 2009:2** Chirico Gabriella och Martin Nilsson ”Samverkan för att minska sjukskrivningar – en studie av åtgärder inom Sjukvårdsmiljarden”
- 2009:3** Rantakeisu Ulla ”Klass, kön och platsanvisning. Om ungdomars och arbetsförmedlares möte på arbetsförmedlingen”
- 2009:4** Dahlberg Matz, Karin Edmark, Jörgen Hansen och Eva Mörk ”Fattigdom i folkhemmet – från socialbidrag till självförsörjning”
- 2009:5** Pettersson-Lidbom Per och Peter Skogman Thoursie ”Kan täta födelseintervaller mellan syskon försämra deras chanser till utbildning?”
- 2009:6** Grönqvist Hans ”Effekter av att subventionera p-piller för tonåringar på barnafödande, utbildning och arbetsmarknad”
- 2009:7** Hall Caroline ”Förlängningen av yrkesutbildningarna på gymnasiet: effekter på utbildningsavhopp, utbildningsnivå och inkomster”
- 2009:8** Gartell Marie ”Har arbetslöshet i samband med examen från högskolan långsiktiga effekter?”
- 2009:9** Kennerberg Louise ”Hur försörjer sig nyanlända invandrare som inte deltar i sfi?”
- 2009:10** Lindvall Lars ”Bostadsområde, ekonomiska incitament och gymnasieval”
- 2009:11** Vikström Johan ”Hur påverkade arbetsgivaransvaret i sjukförsäkringen lönebildningen?”
- 2009:12** Liu Qian och Oskar Nordström Skans ”Föräldradighetens effekter på barnens skolresultat”
- 2009:13** Engström Per, Hans Goine, Per Johansson och Edward Palmer ”Påverkas sjukskrivning och sjukfrånvaro av information om förstärkt granskning av läkarnas sjukskrivning?”
- 2009:14** Goine Hans, Elsy Söderberg, Per Engström och Edward Palmer ”Effekter av information om förstärkt granskning av medicinska underlag”
- 2009:15** Hägglund Pathric ”Effekter av intensifierade förmedlingsinsatser vid Arbetsförmedlingen – erfarenheter från randomiserade experiment”
- 2009:16** van den Berg Gerard J. och Johan Vikström ”Hur påverkas de arbetslösa av sanktioner i arbetslöshetsförsäkringen?”

- 2009:17** Gartell Marie ”Val av högskola och inkomster – hur stabil är rangordningen? En metodstudie”
- 2009:18** Edin Per-Anders, Peter Fredriksson, Hans Grönqvist och Olof Åslund ”Bostadssegregationens effekter på flyktingbarns skolresultat”

Working papers

- 2009:1** Crépon Bruno, Marc Ferracci, Grégory Jolivet och Gerard J. van den Berg “Active labor market policy effects in a dynamic setting”
- 2009:2** Hesselius Patrik, Per Johansson och Peter Nilsson “Sick of your colleagues’ absence?”
- 2009:3** Engström Per, Patrik Hesselius och Bertil Holmlund “Vacancy referrals, job search and the duration of unemployment: a randomized experiment”
- 2009:4** Horny Guillaume, Rute Mendes och Gerard J. van den Berg ”Job durations with worker and firm specific effects: MCMC estimation with longitudinal employer-employee data”
- 2009:5** Bergemann Annette och Regina T. Riphahn “Female labor supply and parental leave benefits – the causal effect of paying higher transfers for a shorter period of time”
- 2009:6** Pekkarinen Tuomas, Roope Uusitalo och Sari Kerr “School tracking and development of cognitive skills”
- 2009:7** Pettersson-Lidbom Per och Peter Skogman Thoursie “Does child spacing affect children’s outcomes? Evidence from a Swedish reform”
- 2009:8** Grönqvist Hans “Putting teenagers on the pill: the consequences of subsidized contraception”
- 2009:9** Hall Caroline “Does making upper secondary school more comprehensive affect dropout rates, educational attainment and earnings? Evidence from a Swedish pilot scheme”
- 2009:10** Gartell Marie “Unemployment and subsequent earnings for Swedish college graduates: a study of scarring effects”
- 2009:11** Lindvall Lars “Neighbourhoods, economic incentives and post compulsory education choices”
- 2009:12** de Luna Xavier och Mathias Lundin “Sensitivity analysis of the unconfoundedness assumption in observational studies”
- 2009:13** Vikström Johan “The effect of employer incentives in social insurance on individual wages”
- 2009:14** Liu Qian och Oskar Nordström Skans ”The duration of paid parental leave and children’s scholastic performance”

- 2009:15** Vikström Johan “Cluster sample inference using sensitivity analysis: the case with few groups”
- 2009:16** Hägglund Pathric “Experimental evidence from intensified placement efforts among unemployed in Sweden”
- 2009:17** Andersson Christian och Per Johansson “Social stratification and out-of-school learning”
- 2009:18** van den Berg Gerard J. och Johan Vikström ”Monitoring job offer decisions, punishments, exit to work, and job quality”
- 2009:19** Gartell Marie “Stability of college rankings – a study of relative earnings estimates applying different methods and models on Swedish data”
- 2009:20** Åslund Olof, Per-Anders Edin, Peter Fredriksson och Hans Grönqvist “Peers, neighborhoods and immigrant student achievement – evidence from a placement policy”

Dissertation series

- 2009:1** Lindahl Erica “Empirical studies of public policies within the primary school and the sickness insurance”
- 2009:2** Grönqvist Hans “Essays in labor and demographic economics”